

sygn. akt I ACz 1841/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościółek

Sędziowie: SSA Maria Kus-Trybek (spr.)

SSA Regina Kurek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przy uczestnictwie M. N.

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział I Cywilny z dnia 19 czerwca 2013 r., sygn. akt I Co 200/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

sygn. akt I ACz 1841/13

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział I Cywilny, postanowieniem z dnia 19 czerwca 2013 r., sygn. akt I Co 200/13, oddalił wniosek Prokury Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego (dalej jako (...)) o nadanie na jej rzecz jako następcy prawnego wierzyciela (...) S.A. klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r., wydanemu w sprawie o sygn. akt I Nc 232/07 z powództwa (...) S.A. przeciwko M. N..

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że przedstawione przez wnioskodawcę dokumenty w postaci umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 19 sierpnia 2008 r. zawartej pomiędzy (...) S.A. w W. a (...) S.A. we W., umowy przelewu wierzytelności z dnia 7 kwietnia 2009 r. zawartej pomiędzy (...) S.A. we W. a wnioskodawcą oraz wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nie stanowią dostatecznego dowodu przejścia na wnioskodawcę wierzytelności objętej nakazem zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r., sygn. akt I Nc 232/07. Treść załącznika do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. nie pozwala bowiem na stwierdzenie tożsamości wierzytelności wskazanej w tym załączniku z wierzytelnością objętą nakazem zapłaty. Wedle nakazu zapłaty zasądzona wierzytelność główna wynosi 110 581,96 zł, a jej dłużnikiem jest M. N.. Wierzytelność ta wynikała z umowy debetu na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym z dnia 8 czerwca 2004 r. i kredytu odnawialnego nr (...). Natomiast z załącznika do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. wynika, że przedmiotem przelewu były dwie wierzytelności (pozycje (...)) w stosunku do M. N. z tytułu kredytu odnawialnego i salda debetowego, jednakże kwoty tych wierzytelności nie pokrywają się z kwotą zasądzoną w nakazie zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. Nadto, Sąd Okręgowy zauważył, że wierzytelności opisane w załączniku do umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r. wprawdzie odpowiadają kwotowo

wierzytelnościom wskazanym w załączniku do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r., ale opisy te nie spełniają wymogu formalnego z art. 788 §1 k.p.c., gdyż załącznik, w którym zostały wymienione nie został objęty osnową dokumentu z podpisami urzędowo poświadczonymi, lecz został zamieszczony na odrębnej płycie CD. Zdaniem Sądu Okręgowego, tego braku formalnego nie sanuje wyciąg z ksiąg rachunkowych, albowiem wynika z niego, że dotyczy on wierzytelności wynikających z umowy z dnia 20 lipca 2001 r., a więc innych niż objęte nakazem zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. Wymienione rozbieżności nie pozwalają, w ocenie Sądu I instancji, na stwierdzenie, że wierzytelność nabyta przez wnioskodawcę jest tożsama z wierzytelnością objętą nakazem zapłaty. Powołana we wniosku zbieżność numeru (...) z numerami Wi powoływanymi w załączniku do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. oraz zbieżność kwoty kapitału z nakazu zapłaty z sumą kwot kapitałów z załącznika do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. wątpliwości tych nie rozwiewa.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w całości zażaleniem przez wnioskodawcę, który podniósł zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego, tj.: 1) art. 788 §1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pomimo przedłożenia we wniosku o nadanie klauzuli wykonalności dokumentów prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym, wierzyciel nie wykazał przejścia na jego rzecz praw po powstaniu tytułu wykonawczego i 2) art. 788 §1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że dopuszczalnym jest merytoryczne badanie dokumentów pod względem, czy rzeczywiście doszło do przejścia praw.

W uzasadnieniu zażalenia wnioskodawca podniósł, że dokumenty załączone do wniosku, tj. umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 19 sierpnia 2008 r., załącznik nr 1 do tej umowy oraz umowa przelewu wierzytelności z dnia 7 kwietnia 2009 r., spełniają wymagania formalne określone w art. 788 §1 k.p.c., albowiem podpisy stron pod tymi dokumentami zostały poświadczone przez notariusza. Wnioskodawca zaznaczył przy tym, że z oczywistych względów nie mógł poświadczyć notarialnie za zgodność z oryginałem załącznika w formie pliku elektronicznego na płycie CD. Zdaniem wnioskodawcy, rozpoznając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego, sąd winien badać dołączone do wniosku dokumenty tylko pod względem spełnienia wymogów formalnych z art. 788 §1 k.p.c., natomiast nie powinien dokonywać merytorycznego badania, czy do przejścia praw lub obowiązków rzeczywiście doszło. Pomimo zajęcia takiego stanowiska wnioskodawca podkreślił, że przedstawione przez niego dokumenty wskazują, iż nabyta przez niego wierzytelność jest wierzytelnością objętą nakazem zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. W szczególności zauważył, że suma wierzytelności opisanych w załączniku nr 1 do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. pod pozycjami (...) oraz nr (...) odpowiada należności głównej zasądzonej wspomnianym nakazem zapłaty. Nadto, wnioskodawca wskazał, że wyciąg z ksiąg rachunkowych nr(...) (...) z dnia 13 maja 2013 r. wymienia umowę pierwotną zawartą między dłużnikiem a bankiem, na podstawie której dłużnik zawarł później umowę o prowadzenie rachunku bankowego, w ramach którego udzielono mu kredytu odnawialnego. Wnioskodawca zwrócił też uwagę na zbieżność numeru (...) widniejącego na wyciągu banku z dnia 5 lipca 2007 r., który stanowił podstawę wydania nakazu zapłaty, z numerami (...) powołanymi w załączniku do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. Z kolei pozycjom nr (...) i nr (...) z załącznika do umowy zobowiązującej odpowiadają pozycje nr (...) oraz nr (...) z załącznika do umowy rozporządzającej z dnia 7 kwietnia 2009 r.

W oparciu o przedstawioną argumentację wnioskodawca wniósł o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Okręgowy w Krakowie w postępowaniu nakazowym w dniu 19 listopada 2007 r., sygn. akt I Nc 232/07, a także o zasądzenie na jego rzecz od dłużnika kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do rozpatrzenia zarzutów zawartych w rozpatrywanym zażaleniu konieczne jest dokładne przesłedenie zarówno treści, jak i formy dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę na poparcie twierdzenia, iż jest on aktualnie wierzycielem M. N. z tytułu wierzytelności zasądzonych od tej osoby na rzecz (...) S.A. nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Krakowie w postępowaniu nakazowym w dniu 19 listopada 2007 r., sygn. akt I Nc 232/07.

Podstawą wydania tego nakazu był wyciąg z ksiąg rachunkowych banku (...) S.A. z dnia 5 lipca 2007 r. nr (...) (...) (sygn. akt 1209/2006), z którego wynika, że M. N. winien zapłacić bankowi należność główną w kwocie 110 581,96 zł wraz z odsetkami i kosztami tytułem debetu z dnia 8 czerwca 2004 r. na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym nr (...) i kredytu odnawialnego nr (...). Nadto do pozwu w sprawie I Nc 232/07 dołączono kserokopię umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego P. o numerze (...) zawartej w dniu 8 czerwca 2004 r. oraz kserokopię umowy kredytu odnawialnego nr (...) zawartej w dniu 3 października 2005 r., z której wynika, że M. N. został udzielony kredyt odnawialny w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym o numerze (...) na cele konsumpcyjne w formie limitu kredytowego w kwocie 40 000 zł.

W dniu 19 sierpnia 2008 r. (...) S.A. jako cedent zawarł z (...) S.A. jako cesjonariuszem umowę sprzedaży (...) wierzytelności wspomnianego Banku w stosunku do klientów detalicznych o łącznej wartości nominalnej 365 212 882,68 zł. W §1 ust. 2 umowy wskazano, że wierzytelności zbywane przez Bank zostały szczegółowo określone w załączniku nr 1 do umowy, który został sporządzony zarówno w formie papierowej, jak i w formie elektronicznej, tj. jako zapis na płycie CD. Własnoręczność podpisów stron pod tą umową została poświadczona przez notariusza D. K. z Kancelarii Notarialnej w W. w dniu 19 sierpnia 2008 r., co wynika z treści wyciągu Repetytorium (...) numer (...). Pieczęć tego notariusza znajduje się również na załączonym do wniosku wyciągu z załącznika nr 1 do umowy sprzedaży z dnia 19 sierpnia 2008 r. Wyciąg ten obejmuje cztery strony o numerach (...), przy czym dwie z nich są parafowane prawdopodobnie przez osoby, które podpisały umowę z dnia 19 sierpnia 2008 r. w imieniu banku (...) S.A. Na stronie 825 znajduje się pozycja nr (...), z której wynika, że przedmiotem przelewu była m.in. wierzytelność w kwocie 67 818,63 zł (w tym należność główna w wysokości 40 000 zł) w stosunku do M. N., zamieszkałego w K. przy ul. (...) z tytułu kredytu odnawialnego. Umowa dotycząca tej wierzytelności została zawarta z dłużnikiem w dniu 3 października 2005 r. i związana była z rachunkiem bankowym o numerze (...). Z kolei z figurującej na stronie 825 pozycji nr (...) wynika, że przedmiotem przelewu była również wierzytelność w kwocie 103 264,32 zł (w tym należność główna w wysokości 70 581,96 zł) w stosunku do M. N., zamieszkałego w K. przy ul. (...), z tytułu salda debetowego. Umowa dotycząca tej wierzytelności została zawarta w dniu 20 lipca 2001 r. W omawianej pozycji podano również liczby (...) - (...), które wpisano w rubryce „numer umowy kredytowej albo nr rachunek”. Z pozycją nr (...) został powiązany dodatkowo nr (...) (...), a z pozycją nr (...) nr (...) (...). Umowa z dnia 19 sierpnia 2008 r. wraz z wyciągiem obejmującym strony (...) (...) załącznika nr 1 i dokumentem obejmującym poświadczenie podpisów została przedstawiona przez wnioskodawcę w formie odpisu poświadczonego za zgodność z oryginałem przez notariusza.

Do wniosku załączono ponadto umowę przelewu wierzytelności zawartą w dniu 7 kwietnia 2009 r. między (...) S.A. jako cedentem a Prokurą Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym jako cesjonariuszem. Umowa ta dotyczyła wierzytelności w postaci należności głównych i ubocznych szczegółowo opisanych na płycie CD stanowiącej załącznik nr 1 do omawianej umowy. Własnoręczność podpisów stron pod tą umową nie została poświadczona przez notariusza, a jedynie notariusz poświadczył zgodność przedłożonej kopii umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r. z okazanym oryginałem.

Wnioskodawca przedłożył również cztery wydrukowane strony mające stanowić fragment załącznika do umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r. zawierającego jednostkowe ceny sprzedaży (...). Łącznie załącznik ten winien liczyć 465 stron i obejmować wierzytelności w łącznej kwocie 282 721 111,23 zł, a więc w kwocie zgodnej z podaną w §2 ust. 1 umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r. ogólną kwotą wierzytelności zbytych na rzecz wnioskodawcy. Na stronie 400 omawianego wydruku figuruje m.in. pozycja nr (...), która dotyczy należności w kwocie 72 133,20 zł według stanu na dzień 5 marca 2009 r. (w tym 40 000 zł należności głównej), związanej z umową o numerze (oznaczenie (...)) (...). Z kolei na stronie (...) wydruku figuruje pozycja (...) która dotyczy należności w kwocie 110 877,50 zł według stanu na dzień 5 marca 2009 r. (w tym 70 581,96 zł należności głównej), związanej z umową o numerze (oznaczenie (...)) (...) - (...).

Do wniosku załączono również wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nr (...) (...) z dnia 13 maja 2013 r., który zgodnie z art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych ma moc prawną dokumentu urzędowego. Z dokumentu tego wynika, że wnioskodawca ma w stosunku do M. N. wierzytelność w kwocie 70 581,96 zł (należność główna) powiększoną o odsetki, która to wierzytelność wynika z

umowy nr (...) zawartej z dłużnikiem w dniu 20 lipca 2001 r. Wierzytelność tę wnioskodawca nabył od (...) S.A. na podstawie umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r., a (...) S.A. nabył ją od (...) S.A. na podstawie umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że oczywiście błędny jest pogląd wnioskodawcy, wedle którego sąd rozpatrujący wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela nie ma prawa badać merytorycznie przedłożonych dokumentów pod kątem ustalenia, czy do przejścia praw rzeczywiście doszło. Badanie tej okoliczności o charakterze niewątpliwie materialnoprawnym należy bowiem do istoty tego szczególnego postępowania klauzulowego, które w tym aspekcie zasadniczo różni się do zwykłego postępowania klauzulowego, w którym, jak to trafnie wskazuje wnioskodawca, istotnie badane są wyłącznie kwestie formalne. Wyjaśnić też należy, gdyż jak się wydaje wymóg ten jest nie do końca zrozumiały dla wnioskodawcy, dlaczego ustawodawca uznał, że klauzula wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela może zostać nadana tylko wtedy, gdy następcą ten wykaże przejście na siebie praw stwierdzonych danym tytułem egzekucyjnym za pomocą dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Zasadniczo bowiem wymóg ten nie koresponduje z przepisami regulującymi umowę przelewu wierzytelności, które nie przewidują dla tej umowy formy pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym, czy też formy aktu notarialnego, który można byłoby utożsamiać z dokumentem urzędowym. Jedynie w art. 511 k.c. pod rygorem trudności dowodowych (ad probationem) przyjęto, że jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, to jej przelew również powinien zostać pismem stwierdzony. Otóż, wymóg ustanowiony w art. 788 §1 k.p.c. wynika ze wspomnianego już szczególnego charakteru postępowania klauzulowego w nim uregulowanego. Ogólnie rzecz ujmując, jak na to zwrócił uwagę wnioskodawca, postępowanie klauzulowe, które co do zasady przeprowadzane jest na posiedzeniach niejawnych, nie jest miejscem właściwym do rozpatrywania kwestii o materialnoprawnym charakterze, a do takich niewątpliwie należy zagadnienie przejścia uprawnień pod tytułem ogólnym lub szczególnym. Od tej zasady zdecydowano się jednak uczynić wyjątek, jeżeli przejście to zostanie wykazane za pomocą dowodów o pewnym charakterze, tj. dokumentów urzędowych (np. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku) albo prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym (np. umowy przelewu zawartej w takiej formie). W tym ostatnim przypadku można bowiem zasadnie założyć, że między cedentem a cesjonariuszem nie ma sporu co do tego, czy dana wierzytelność rzeczywiście stanowiła przedmiot przelewu. Możliwe jest zatem przeprowadzenie uproszczonego postępowania dowodowego co do tej kwestii. Zaznaczyć jednak należy, że przepis art. 788 §1 k.p.c. nie pozbawia nabywcy wierzytelności stwierdzonej tytułem egzekucyjnym możliwości jej przymusowego dochodzenia w sytuacji, gdy umowa przelewu nie odpowiada wymogom formalnym określonym w tym przepisie. W takim przypadku następcą wierzyciela będzie musiał jednak wykazać swe następstwo w zwykłym postępowaniu rozpoznawczym o zapłatę prowadzonym przeciwko dłużnikowi. Należy zatem stwierdzić, że art. 788 §1 k.p.c. przewiduje istotne ułatwienie dla nabywcy wierzytelności, gdyż wyklucza konieczność skierowania nowego pozwu przeciwko dłużnikowi tej wierzytelności. Z uwagi na daleko idące skutki tego ułatwienia niewątpliwie zasadnie możliwość skorzystania z niego została obwarowana dodatkowymi wymogami formalnymi.

Te wymogi formalne w niniejszej sprawie nie zostały przez wnioskodawcę spełnione. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że w niniejszej sprawie obydwie umowy przelewu, czyli zarówno umowa z dnia 19 sierpnia 2008 r., jak i umowa z dnia 7 kwietnia 2009 r. winny zostać zawarte w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym albo w formie aktu notarialnego. Tymczasem umowa z dnia 7 kwietnia 2009 r. została zawarta w zwykłej formie pisemnej. Wbrew bowiem temu co zdaje się zakładać wnioskodawca poświadczenie przez notariusza zgodności danej kopii z okazanym mu oryginałem nie jest równoznaczne z poświadczeniem przez notariusza własnoręczności podpisów stron pod tą umową. Wprawdzie dodatkowo wnioskodawca przedstawił wyciąg ze swoich ksiąg rachunkowych, ale dokument ten, jak trafnie przyjął Sąd I instancji, nie sanuje braków formalnych zawartych umów przelewu, albowiem po pierwsze w jego treści wnioskodawca odniósł się tylko do części nabytej przez siebie wierzytelności, tj. tylko do wierzytelności w kwocie 70 581,96 zł. Po drugie zaś, dokumenty stanowiące podstawę wydania nakazu zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. wskazują jedynie, że wierzytelność w tej kwocie wynikała z salda debetowego na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego P. o numerze (...), którego dotyczyła umowa zawarta w dniu 8 czerwca 2004 r. W dokumentach tych nie ma mowy o żadnej umowie z dnia 20 lipca 2001 r. o numerze (...)- (...). Tymczasem tylko ta umowa i numer są wymieniane zarówno w załączniku do umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r., jak i w załączniku do

umowy z dnia 7 kwietnia 2009 r. oraz wyciągu z ksiąg rachunkowych z dnia 13 maja 2013 r. Istotnie zatem w sprawie istnieją wątpliwości co do tego, czy zachodzi tożsamość między wierzytelnością w kwocie 70 581,96 zł zasądzoną nakazem zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. a wierzytelnością w tej samej kwocie stanowiącą przedmiot przelewu w umowie z dnia 19 sierpnia 2008 r. i w umowie z dnia 7 kwietnia 2009 r. Co do tej wierzytelności nie ma bowiem zgodności w numerze i dacie umowy, z której wierzytelność ta ma wynikać. Natomiast taka zgodność ma miejsce jeżeli chodzi o wierzytelność w kwocie 40 000 zł, albowiem zarówno w dokumentach stanowiących podstawę wydania nakazu zapłaty, jak i w umowach przelewu wskazano, iż wierzytelność ta wynika z umowy kredytu odnawialnego nr (...) zawartej w dniu 3 października 2005 r. Ponieważ jednak umowa z dnia 7 kwietnia 2009 r. nie odpowiada wymogom formalnym określonym w art. 788 §1 k.p.c., gdyż została zawarta w zwykłej formie pisemnej, a wyciąg z ksiąg rachunkowych wnioskodawcy z dnia 13 maja 2013 r. tej wierzytelności nie dotyczy, wykluczone jest częściowe uwzględnienie złożonego wniosku poprzez nadanie nakazowi zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawcy tylko co do kwoty 40 000 zł wraz z odsetkami.

Zgodzić należy się również z Sądem I instancji, iż praktyka zamieszczania szczegółowych danych dotyczących przelewanych wierzytelności jedynie w załączniku do zawieranych umowy, który to załącznik niezależnie od tego, czy jest sporządzany na piśmie czy też tylko w formie pliku zapisanego na płycie CD, nie jest odrębnie podpisywany przez strony umowy, w zasadzie wyklucza możliwość przyjęcia, iż umowa przelewu została zawarta w formie pisemnej albo w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym. Zasadnicza część tej umowy, tj. szczegółowe określenie przelewanych wierzytelności, została bowiem wyłączona z jej tekstu, a więc też nie została objęta podpisami złożonymi pod tą umową. Dlatego też należałoby przyjąć, że również umowa przelewu wierzytelności z dnia 19 sierpnia 2008 r. nie została zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Strony nie podpisały się bowiem pod załącznikiem nr 1 do tej umowy, w którym wymieniono wierzytelności stanowiące przedmiot przelewu. Zaznaczyć jednak jeszcze raz należy, że stwierdzenie to nie oznacza ogólnego kwestionowania praw wnioskodawcy m.in. z tytułu wierzytelności w stosunku do M. N.. Nie jest bowiem wykluczone, a nawet jest bardzo prawdopodobne, że prawa te istotnie przeszły na wnioskodawcę. Jednakże w niniejszym postępowaniu wnioskodawca nie wykazał tego przejścia za pomocą dokumentów wymienionych w art. 788 §1 k.p.c., przez co niedopuszczalne jest nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 19 listopada 2007 r. w uproszczonym trybie przewidzianym w tym przepisie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.